

Opis wymagań stanowisk pracy

Zawód szkolny: stolarz
Kod zawodu: 752205

Źródło: <https://pixabay.com/pl/pracownik%C3%B3w-schreiner-cie%C5%9Bla-drewna-833578/> [dostęp: 19.10.2018]

Materiał został opracowany w ramach projektu: „Kwalifikacje zawodowe kluczem do sukcesu – wspieramy rozwój kształcenia zawodowego w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym Poznania”, finansowanego w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014–2020, Oś priorytetowa 8: Edukacja, Działanie 8.3. Wzmocnienie oraz dostosowanie kształcenia i szkolenia zawodowego do potrzeb rynku pracy, Poddziałanie 8.3.4. Kształcenie zawodowe młodzieży i dorosłych w ramach ZIT dla MOF Poznania, Nr umowy: RPWP.08.03.04-30-0002/16-00.

2018

Spis treści

Wprowadzenie	3
Część 1. Opis ogólnych wymagań pracy w zawodzie	4
<i>Syntetyczny opis zawodu</i>	4
<i>Warunki pracy (materialne, organizacyjne, społeczne)</i>	4
<i>Wymagania psychofizyczne i zdrowotne</i>	4
<i>Możliwości uzyskania kwalifikacji w zawodzie i rozwoju ścieżki edukacyjno-zawodowej</i>	5
<i>Możliwości awansu zawodowego</i>	7
<i>Tendencje zmian w zawodzie</i>	7
Część 2. Karty przykładowych stanowisk pracy, na których może być zatrudniony absolwent	9
Część 3. Kompetencje absolwentów szkół zawodowych w ocenie wielkopolskich pracodawców	15
1. <i>Ocena profilu umiejętności i kompetencji oraz poziomu przygotowania absolwenta do ich wykonywania</i>	16
2. <i>Ocena efektów kształcenia zawodowego (wiedza i umiejętności) właściwych dla kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie</i>	18
3. <i>Ocena kompetencji personalnych i społecznych oraz poziomu ich opanowania przez absolwentów szkół zawodowych</i>	21
Źródła	22

Wprowadzenie

Opis wymagań stanowisk pracy dla zawodu powstał w ramach projektu „Kwalifikacje zawodowe kluczem do sukcesu – wspieramy rozwój kształcenia zawodowego w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym Poznań”, finansowanego w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014–2020, Oś priorytetowa 8: Edukacja, Działanie 8.3. Wzmocnienie oraz dostosowanie kształcenia i szkolenia zawodowego do potrzeb rynku pracy, Poddziałanie 8.3.4. Kształcenie zawodowe młodzieży i dorosłych w ramach ZIT dla MOF Poznań.

Powstały opis jest efektem badań przeprowadzonych wśród wielkopolskich pracodawców zatrudniających absolwentów szkół zawodowych, dzięki czemu badanie ma charakter unikatowy w skali kraju. Uzyskane wyniki badań uzupełniono informacjami z dostępnych źródeł zawodoznawczych.

Przygotowane z udziałem pracodawców informacje mogą być w szczególności pomocne dla:

- **Dyrektorów szkół zawodowych** w procesie doskonalenia programów nauczania dla zawodów poprzez ich dostosowywanie do wymagań rynku pracy, w naszym przypadku przedstawionych w formie opisów stanowisk pracy;
- **Uczniów szkół zawodowych** w procesie opracowania zindywidualizowanych programów praktyk oraz staży zawodowych u pracodawców;
- **Nauczycieli kształcenia zawodowego** w modernizacji wyposażenia pracowni przedmiotowych oraz dostosowania praktycznej części zajęć edukacyjnych do zadań i czynności wykonywanych na stanowiskach pracy;
- **Szkolnych doradców zawodowych** do przygotowania materiałów zawodoznawczych, prowadzenia zajęć z doradztwa edukacyjno-zawodowego czy wskazania potencjalnych ścieżek awansu zawodowego kandydata do zatrudnienia w danym zawodzie;
- **Pracodawców** w procesie rekrutacji pracowników, sporządzania opisów nowych stanowisk pracy uruchamianych w przedsiębiorstwie czy też aktualizacji już istniejących opisów obowiązków pracowników.

Opis wymagań stanowisk pracy składa się z 3 części:

- 1) Ogólnego opisu wymagań, w którym przedstawiono m.in. syntezę zawodu, warunki pracy, wymagania psychofizyczne i zdrowotne, możliwości awansu zawodowego oraz tendencje zmian w zawodzie;
- 2) Kart przykładowych stanowisk pracy, na których opisano czynności zawodowe wykonywane na stanowisku pracy, obsługiwane urządzenia, maszyny i narzędzia, efekty pracy oraz wymagania rekrutacyjne;
- 3) Oceny przez pracodawców kompetencji zawodowych, personalnych i społecznych nabytych przez absolwentów szkół zawodowych.

Opracowany materiał ma charakter ekspercki, gdyż przedstawiono w nim opinie i opisy stanowisk pracy w kilku firmach działających na terenie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Poznań. Nie stanowi on zamkniętego katalogu i wskazane jest, aby w przyszłości opis wymagań stanowisk pracy był aktualizowany i rozszerzany o opisy kolejnych stanowisk pracy.

Materiał przygotowano w oparciu o dokumenty prawne obowiązujące na czas realizacji badań.

Część 1. Opis ogólnych wymagań pracy w zawodzie

Syntetyczny opis zawodu

Zawód stolarza należy do tradycyjnych zawodów rzemieślniczych. Jego główne zadania to wykonywanie i konserwacja mebli, elementów stolarki budowlanej oraz drewnianych przedmiotów codziennego użytku.

Warunki pracy (materialne, organizacyjne, społeczne)

Warunki materialne, organizacyjne oraz społeczne pracy stolarza uzależnione są od profilu działalności oraz od wielkości przedsiębiorstwa. Mogą to być zarówno hale produkcyjne w dużych zakładach meblowych, jak i niewielkie warsztaty stolarskie w zakładach rzemieślniczych.

Praca w zawodzie stolarza wykonywana jest najczęściej w budynku, ale niekiedy również na wolnym powietrzu. W mniejszych warsztatach dominuje praca indywidualna, natomiast w większych przedsiębiorstwach, stolarze mogą pracować zespołowo. Kontakty z ludźmi (np. klientami, dostawcami) są zwykle w tym zawodzie dość częste.

Godziny pracy stolarza są przeważnie stałe (praca jednozmianowa), a czas pracy zwykle nie przekracza 8 godzin dziennie. Nie jest wymagana praca w dni wolne od pracy. W mniejszych warsztatach stolarskich i zakładach rzemieślniczych czas pracy często uzależniony jest od intensywności przyjmowanych zleceń. Stolarz pracuje zwykle w pozycji stojącej. Wymagane jest od niego noszenie ubrania roboczego.

Wykonywanie pracy w zawodzie stolarza może wymagać wyjazdów służbowych, najczęściej na małe odległości.

W swoim środowisku pracy stolarz w bardzo dużym stopniu narażony jest na pracę:

- w powietrzu zanieczyszczonym pyłami,
- w hałasie,
- w zmiennej temperaturze powietrza.

Na stanowiskach pracy w zawodzie stolarza mogą wystąpić następujące czynniki niebezpieczne, szkodliwe i uciążliwe:

- ruchome części maszyn stolarskich,
- hałas i wibracje,
- prąd elektryczny do 1 kV.

Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

1. Ważne jest, aby osoba pracująca w zawodzie stolarza posiadała następujące **sprawności sensomotoryczne**: zręczność rąk (umożliwiającą sprawne i szybkie wykonywanie czynności, także precyzyjnych), ostrość wzroku, rozróżnianie barw, czucie dotykowe, koordynację wzrokowo-ruchową, spostrzegawczość.
2. W pracy w zawodzie ważne są następujące **sprawności i zdolności**: zdolność koncentracji uwagi, wyobraźnia przestrzenna, dobra pamięć, uzdolnienia techniczne.
3. Od stolarza oczekuje się ponadto samodzielności, dokładności, cierpliwości i wytrwałości.
4. W pracy w zawodzie istnieje zagrożenie następującymi **chorobami zawodowymi**:
  - chorobami płuc (np. pylica),

- uszkodzeniem słuchu wywołanym działaniem hałasu.
- 5. Podjęcie pracy w zawodzie uniemożliwiają następujące **przeciwwskazania zdrowotne**:
  - choroba wymieniona w przepisach sanepidu, np. choroby skóry, przewlekłe zapalenie płuc,
  - niedowład rąk, choroby wzroku, choroby kręgosłupa,
  - brak powonienia i smaku,
  - alergię pokarmowe i uczulenia.
- 6. Istnieją możliwości **zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami** - głuchoniemych lub niedosłyszących (pod warunkiem znajomości przez pracodawcę języka migowego).

Możliwości uzyskania kwalifikacji w zawodzie i rozwoju ścieżki edukacyjno-zawodowej

Ścieżka uzyskania kwalifikacji niezbędnych do wykonywania zawodu stolarza dla absolwenta 8-letniej szkoły podstawowej:

- 1) Nauka w 3-letniej **szkole branżowej I stopnia** w zawodzie stolarz, w ramach kwalifikacji *AU.15. Wytwarzanie wyrobów stolarskich*.
- 2) Ukończenie szkoły z ocenami pozytywnymi i uzyskanie świadectwa ukończenia branżowej szkoły I stopnia.
- 3) Przystąpienie w trakcie nauki do egzaminu zewnętrznego potwierdzającego kwalifikacje *AU.15. Wytwarzanie wyrobów stolarskich* i po jego pozytywnym zdaniu uzyskanie świadectwa potwierdzającego kwalifikację *Au.15.* w zawodzie stolarz.
- 4) Uzyskanie **dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe stolarza** na podstawie otrzymanych: świadectwa ukończenia branżowej szkoły I stopnia oraz świadectwa potwierdzającego kwalifikację *AU.15.* wyodrębnioną w zawodzie stolarz.

Ścieżka rozwoju absolwenta branżowej szkoły I stopnia:

- 1) Kontynuacja nauki w **branżowej szkole II stopnia** kształcącej w zawodzie technik technologii drewna, w ramach kwalifikacji *AU.50. Organizacja i prowadzenie procesów przetwarzania drewna*, po zakończeniu której absolwent może:
  - uzyskać wykształcenie średnie branżowe, potwierdzone otrzymaniem świadectwa ukończenia branżowej szkoły II stopnia,
  - przystąpić do egzaminu zewnętrznego i potwierdzić kwalifikację *AU.50. Organizacja i prowadzenie procesów przetwarzania drewna* w zawodzie technik technologii drewna uzyskaniem świadectwa potwierdzającego kwalifikację w zawodzie,
  - otrzymać **dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zawodzie technik technologii drewna**, jeśli uzyskał świadectwo ukończenia branżowej szkoły II stopnia i świadectwa uzyskania kwalifikacji *AU.15. Produkcja wyrobów stolarskich* oraz *AU.50. Organizacja i prowadzenie procesów przetwarzania drewna* wyodrębnionych w zawodzie technik technologii drewna,
  - otrzymać świadectwo maturalne po przystąpieniu i zdaniu egzaminu maturalnego. Po zdaniu matury kontynuacja kształcenie na studiach wyższych.
- 2) Kontynuacja nauki w liceum ogólnokształcącym dla dorosłych (od drugiej klasy), a po zdaniu matury kontynuacja kształcenia na studiach wyższych.
- 3) Korzystanie z oferty kwalifikacyjnych kursów zawodowych, kursów umiejętności zawodowych, kursów kompetencji ogólnych i innych kursów organizowanych w formie kształcenia pozaszkolnego umożliwiających uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych w innych zawodach.

- 4) Podjęcie pracy w zawodzie stolarz.

Alternatywne ścieżki potwierdzania kwalifikacji w zawodzie stolarz:

Ścieżka 1¹:

1. Uzyskanie minimum wykształcenia zasadniczego zawodowego poprzez ukończenie dowolnej szkoły branżowej I stopnia, potwierdzone **świadectwem ukończenia szkoły**.
2. Po uzyskaniu świadectwa ukończenia szkoły kontynuacja nauki na **kwalifikacyjnym kursie zawodowym** w zakresie kwalifikacji: *AU.15. Wytwarzanie wyrobów stolarskich*.
3. Przystąpienie do egzaminu potwierdzającego kwalifikację *AU.15* w zawodzie. Po zdaniu egzaminu uzyskanie **świadectwa potwierdzającego kwalifikację *AU.15* w zawodzie stolarz** wydanego przez okręgową komisję egzaminacyjną.
4. Uzyskanie **dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w zawodzie stolarz** na podstawie świadectwa ukończenia minimum szkoły zasadniczej oraz świadectwa potwierdzającego kwalifikację *AU.15* w zawodzie stolarz.

Ścieżka 2¹:

- 1) Uzyskanie minimum wykształcenia zasadniczego zawodowego poprzez ukończenie dowolnej szkoły branżowej I stopnia, potwierdzone **świadectwem ukończenia szkoły**.
- 2) Dwa lata kształcenia się lub pracy w zawodzie, w którym wyodrębniono kwalifikację *AU.15* dla stolarza, zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego.
- 3) Przystąpienie do egzaminu potwierdzającego kwalifikację *AU.15* w zawodzie. Po zdaniu egzaminu uzyskanie **świadectwa potwierdzającego kwalifikację *AU.15* w zawodzie stolarz** wydanego przez okręgową komisję egzaminacyjną.
- 4) Uzyskanie **dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w zawodzie stolarz** na podstawie świadectwa ukończenia minimum szkoły zasadniczej oraz świadectwa potwierdzającego kwalifikację *AU.15* w zawodzie stolarz.

Ścieżka 3:

- 1) **Związek Rzemiosła Polskiego** umożliwia zdobycie kwalifikacji w zawodzie stolarz po zdaniu egzaminu czeladniczego potwierdzonego wydaniem **świadectwa czeladniczego**. Do egzaminu czeladniczego może przystąpić osoba, która:
  - ukończyła naukę zawodu u rzemieślnika jako młodociany pracownik oraz dokształcanie teoretyczne młodocianych pracowników w szkole lub w formach pozaszkolnych;
  - posiada świadectwo ukończenia gimnazjum albo ośmioletniej szkoły podstawowej oraz ukończyła kształcenie ustawiczne w formie pozaszkolnej, dotyczące umiejętności zawodowych wchodzących w zakres zawodu, w którym zdaje egzamin;
  - posiada świadectwo ukończenia gimnazjum albo ośmioletniej szkoły podstawowej i co najmniej trzyletni okres wykonywania zawodu, w którym zdaje egzamin;
  - posiada świadectwo ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej albo dotychczasowej szkoły ponadpodstawowej, prowadzącej kształcenie zawodowe o kierunku związanym z zawodem, w którym zdaje egzamin;
  - posiada tytuł zawodowy w zawodzie wchodzącym w zakres zawodu, w którym zdaje egzamin, oraz co najmniej półroczny okres wykonywania zawodu, w którym zdaje egzamin;

¹ <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl/frontend/index.php?r=kwalifikacja%2Fview&id=12356>, dostęp 20.08.2018.

- posiada świadectwo ukończenia gimnazjum albo ośmioletniej szkoły podstawowej oraz zaświadczenie o zdaniu egzaminu sprawdzającego lub świadectwo potwierdzające kwalifikację w zawodzie, a także co najmniej roczny okres wykonywania zawodu, w którym zdaje egzamin, po uzyskaniu zaświadczenia o zdaniu egzaminu sprawdzającego lub świadectwa potwierdzającego kwalifikację w zawodzie.
- 2) Uzyskanie świadectwa czeladniczego otwiera drogę do ubiegania się o **dyplom mistrzowski**. Warunki dopuszczenia do egzaminu mistrzowskiego, podobnie jak wymienione wyżej warunki dopuszczenia do egzaminu czeladniczego, reguluje Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 stycznia 2017 r. w sprawie egzaminu czeladniczego, egzaminu mistrzowskiego oraz egzaminu sprawdzającego, przeprowadzanych przez komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych, w tym Wielkopolską Izbę Rzemieślniczą (<http://www.irpoznan.com.pl/strona,warunki-dopuszczenia-do-egzamin.html>).
- 3) Uzyskanie świadectwa czeladniczego umożliwia również kontynuowanie kształcenia w **branżowej szkole II stopnia** kształcącej w zawodzie **technik technologii drewna** w ramach kwalifikacji *AU.50. Organizacja i prowadzenie procesów przetwarzania drewna*.
- 4) Po zdaniu egzaminu maturalnego – kontynuacja nauki w uczelni wyższej.
- 5) Korzystanie z oferty **kwalifikacyjnych kursów zawodowych**, kursów umiejętności zawodowych, kursów kompetencji ogólnych i innych kursów organizowanych w formie kształcenia pozaszkolnego umożliwiających uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych w innych zawodach.

Możliwości awansu zawodowego

Przykładowe możliwości rozwoju kariery zawodowej w zawodzie przez pryzmat zajmowanych stanowisk pracy:

- Ścieżka 1: uczeń → czeladnik → stolarz → mistrz stolarski.
- Ścieżka 2: pomocnik stolarza → samodzielny stolarz → kierownik stolarni.

Tendencje zmian w zawodzie

1. **W ocenie pracodawców, w perspektywie najbliższych 5 lat mogą pojawić się nowe wymagania kompetencyjne w odniesieniu do osób pracujących w zawodzie stolarza. Związane one będą z:**
  - Automatyzacją produkcji, wykorzystywaniem obrabiarek sterowanych numerycznie;
  - Programowaniem obrabiarek sterowanych numerycznie;
  - Umiejętnością pracy z programami do projektowania 3D.
2. **Tendencje w zapotrzebowaniu na pracowników w zawodzie:**

Prognoza Barometru zawodów na rok 2019 wykazuje, iż robotnicy obróbki drewna i stolarze należą w Wielkopolsce do grupy zawodów deficytowych. Niemal na terenie całego województwa istnieje (stale) duże zapotrzebowanie na pracowników tej branży, szczególnie posiadających umiejętności obsługi obrabiarek sterowanych numerycznie.

Badania na stanowiskach pracy prowadzone wśród wielkopolskich stolarzy w ramach Projektu *Kwalifikacje zawodowe kluczem do sukcesu*, również wskazują na wzrastające zapotrzebowanie na pracowników w tym zawodzie zarówno obecnie, jak i w perspektywie 5 letniej.

3. W ocenie pracodawców lepszymu przygotowaniu absolwenta szkoły zawodowej do pracy w zawodzie m.in. sprzyjać będą następujące działania:

- zwiększenie liczby godzin praktycznej nauki zawodu;
- wyposażenie warsztatów szkolnych w maszyny z 21 wieku (zajęcia praktyczne nie tylko w zakładach pracy);
- organizowanie wyjazdów studyjnych do różnych zakładów drzewnych w kraju i zagranicą;
- prowadzenie zajęć na warsztatach przez doświadczonych stolarzy;
- zaoferowanie kursu projektowania mebli, wyposażenia wnętrz;
- nauczanie rysunku technicznego w nowoczesnych programach służących projektowaniu;
- położenie większego nacisku na treści kształcenia dotyczące historii sztuki;
- kształtowanie u uczniów poczucia estetyki.

Część 2. Karty przykładowych stanowisk pracy, na których może być zatrudniony absolwent

W tej części przedstawiono w formie kart stanowisk pracy przykładowe opisy stanowisk pracy wskazane przez wielkopolskich pracodawców i występujące w ich przedsiębiorstwach.

Karta stanowiska pracy zawiera wykaz:

- 1) czynności zawodowych wykonywanych na stanowisku pracy wraz z oceną przez pracodawcę poziomu przygotowania absolwenta do wykonywania czynności zawodowych (skala ocen od 1 – zdecydowanie nieprzygotowany do 5 – całkowicie przygotowany);*
- 2) przykładowych urządzeń, maszyn, narzędzi obsługiwanych na stanowisku pracy wraz z oceną przez pracodawcę poziomu przygotowania absolwenta do posługiwania się nimi (skala ocen od 1 – całkowicie pod nadzorem do 5 – obsługuje całkowicie samodzielnie);*
- 3) przykładowych efektów pracy na danym stanowisku wraz z oceną przez pracodawców poziomu zaangażowania pracownika przy wykonywaniu danego efektu pracy;*
- 4) wymagań rekrutacyjnych dla kandydata na stanowisko pracy.*

Wymienione stanowiska pracy nie stanowią pełnego katalogu możliwości zatrudnienia absolwentów szkół zawodowych, dlatego też wskazane jest, aby były aktualizowane i uzupełniane z udziałem przedsiębiorstw, z którymi współpracują szkoły.

Uwaga, podane poniżej nazwy stanowisk pracy mogą być podobne, jednak różnią się zakresem wykonywanych czynności czy też rodzajem obsługiwanych maszyn, urządzeń itp.

Przy uporządkowaniu kart stanowisk pracy uwzględniono także wielkość firmy, w której respondenci pracowali.

Pod względem poziomu zatrudnienia – mała firma

Karta stanowiska pracy 1: stolarz

Lp.	Czynności zawodowe na stanowisku stolarz	Ocena przez pracodawców poziomu przygotowania absolwenta do wykonywania czynności zawodowych gdzie 1 oznacza najmniej przygotowany, a 5 – najlepiej przygotowany				
		1	2	3	4	5
1	Obróbka drewna ręczna					
2	Obróbka drewna mechaniczna					
3	Montaż elementów drewnianych					
5	Czytanie rysunku technicznego					
6	Dobór odpowiedniej technologii wykonania					
7	Dobór odpowiedniego materiału					
8	Praca na maszynach stolarskich					
9	Praca przy wykończeniu elementu					
10	Formatowanie płyt					
11	Struganie drewna litego					
12	Wiercenie					
13	Frezowanie					
14	Wykonywanie mało skomplikowanych wyrobów z drewna lub tworzyw drzewnych wg projektu					

Lp.	Nazwa urządzenia, maszyny, narzędzia obsługiwane na stanowisku pracy stolarz	Ocena przez pracodawców stopnia przygotowania absolwenta do obsługi wymienionych maszyn, urządzeń, narzędzi gdzie 1 oznacza najmniej przygotowany, a 5 – najlepiej przygotowany				
		1	2	3	4	5
1	Piła formatowa					
2	Pilarka tarczowa					
3	Obrabiarka, heblarka					
4	Frezarka (dolno- i górnwrzecionowa					
5	Szlifierki (w tym taśmowe)					
6	Strugarka (wyrówniarka, grubościowa)					
7	Wyrzynarka					
8	Elektronarzędzia					
9	Młotek, piła ręczna					
10	Dłuto					
11	Urządzenia pomiarowe					

Lp.	Efekty końcowe wykonywania pracy na stanowisku pracy stolarz	Ocena przez pracodawców poziomu zaangażowania pracownika przy wykonywaniu danego efektu pracy		
		Wykonuje pod nadzorem 1	Wykonuje we współpracy z innymi 2	Wykonuje całkowicie samodzielnie 3
1	Obróbka drewna ręczna			
2	Obróbka mechaniczna			
3	Montaż elementów drewnianych			
4	Odczytywanie rys.			
5	Dobór materiału			
6	Praca na maszynach			
7	Szlifowanie			
8	Sklejanie			
9	Próbki z drewna litego do badań laboratoryjnych			

Kwalifikacje zawodowe kluczem do sukcesu – wspieramy rozwój kształcenia zawodowego w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym Poznania

10	Próbki z tworzyw drzewnych do badań laboratoryjnych		
11	Elementy mebli i wyposażenia wnętrz (naprawy)		

Lp.	Wymagania rekrutacyjne dla kandydata na stanowisko pracy stolarz	
1	Poziom wykształcenia	zawodowe (szkoła branżowa I stopnia) lub średnie
2	Wykształcenie kierunkowe (specjalizacja)	stolarz
3	Doświadczenie zawodowe	Mile widziane
4	Znajomość języków obcych	n.d
5	Kompetencje personalne i społeczne	umiejętność pracy w zespole, odpowiedzialność
6	Dodatkowe kwalifikacje	Prawo jazdy
7	Dodatkowe badania (poza podstawowymi)	n.d
8	Inne wymagania (proszę podać jakie?)	brak

Karta stanowiska pracy 2: operator maszyn CNC

Lp.	Czynności zawodowe na stanowisku operator maszyn CNC	Ocena przez pracodawców poziomu przygotowania absolwenta do wykonywania czynności zawodowych gdzie 1 oznacza najmniej przygotowany, a 5 – najlepiej przygotowany				
		1	2	3	4	5
1	Czytanie rysunku technicznego					
2	Obsługa komputera i programów CAD					
3	Znajomość materiałów					
4	Obsługa urządzeń pomiarowych					

Lp.	Nazwa urządzenia, maszyny, narzędzia obsługiwane na stanowisku pracy operator maszyn CNC	Ocena przez pracodawców stopnia przygotowania absolwenta do obsługi wymienionych maszyn, urządzeń, narzędzi gdzie 1 oznacza najmniej przygotowany, a 5 – najlepiej przygotowany				
		1	2	3	4	5
1	Maszyna cnc					
2	Elektronarzędzia					
3	Pilarka tarczowa					

Lp.	Efekty końcowe wykonywania pracy na stanowisku pracy operator maszyn CNC	Ocena przez pracodawców poziomu zaangażowania pracownika przy wykonywaniu danego efektu pracy		
		Wykonuje pod nadzorem 1	Wykonuje we współpracy z innymi 2	Wykonuje całkowicie samodzielnie 3
1	Czytanie rysunku technicznego			
2	Obsługa programu i maszyny			
3	Obsługa urządzeń pomiarowych			
4	Pakowanie			

Lp.	Wymagania rekrutacyjne dla kandydata na stanowisko pracy operator maszyn CNC	
1	Poziom wykształcenia	średnie
2	Wykształcenie kierunkowe (specjalizacja)	Operator maszyny cnc
3	Doświadczenie zawodowe	2lata
4	Znajomość języków obcych	angielski
5	Kompetencje personalne i społeczne	n.d
6	Dodatkowe kwalifikacje	n.d
7	Dodatkowe badania (poza podstawowymi)	n.d
8	Inne wymagania (proszę podać jakie?)	brak

Kwalifikacje zawodowe kluczem do sukcesu – wspieramy rozwój kształcenia zawodowego w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym Poznania

Karta stanowiska pracy 3: konserwator zabytków drewnianych

Lp.	Czynności zawodowe na stanowisku konserwator zabytków drewnianych	Ocena przez pracodawców poziomu przygotowania absolwenta do wykonywania czynności zawodowych <i>gdzie 1 oznacza najmniej przygotowany, a 5 – najlepiej przygotowany</i>				
		1	2	3	4	5
1	Renowacja zabytkowych elem. drew.					
2	Odnawianie uszkodzonych elementów drewnianych					
3	Wymiana elementów drewnianych					
4	Projektowanie i formowanie nowych elementów					
5	Odpowiednie konserwowanie					

Lp.	Nazwa urządzenia, maszyny, narzędzia obsługiwanego na stanowisku pracy konserwator zabytków drewnianych	Ocena przez pracodawców stopnia przygotowania absolwenta do obsługi wymienionych maszyn, urządzeń, narzędzi <i>gdzie 1 oznacza najmniej przygotowany, a 5 – najlepiej przygotowany</i>				
		1	2	3	4	5
1	Piła taśmowa – precyzyjna					
3	Listkówka					
4	Poziomica					
5	Miarki i suwmiarki					
6	Dłuto					
7	Pilnik do drewna					

Lp.	Efekty końcowe wykonywania pracy na stanowisku pracy konserwator zabytków drewnianych	Ocena przez pracodawców poziomu zaangażowania pracownika przy wykonywaniu danego efektu pracy		
		Wykonuje pod nadzorem 1	Wykonuje we współpracy z innymi 2	Wykonuje całkowicie samodzielnie 3
1	Polerowanie drewna			
2	Rekonstrukcja i naprawa zabytkowej bryczki			
3	Wymiana zabytkowych belek stropowych			
4	Stemplowanie ścian i sufitu			
5	Wymiana okien drewnianych w zabytku			

Lp.	Wymagania rekrutacyjne dla kandydata na stanowisko pracy konserwator zabytków drewnianych	
1	Poziom wykształcenia	Zawodowe
2	Wykształcenie kierunkowe (specjalizacja)	Rekonstrukcja zabytków
3	Doświadczenie zawodowe	3 lata
4	Znajomość języków obcych	n.d
5	Kompetencje personalne i społeczne	Komunikatywny, umiejący zorganizować sobie czas i pracę
6	Dodatkowe kwalifikacje	Prawo jazdy min. B
7	Dodatkowe badania (poza podstawowymi)	n.d
8	Inne wymagania (<i>proszę podać jakie?</i>)	brak

Pod względem poziomu zatrudnienia – duża firma

Karta stanowiska pracy 4: Stolarz ds. naprawczych/ stolarz konserwator

Lp.	Czynności zawodowe na stanowisku stolarz konserwator	Ocena przez pracodawców poziomu przygotowania absolwenta do wykonywania czynności zawodowych gdzie 1 oznacza najmniej przygotowany, a 5 – najlepiej przygotowany				
		1	2	3	4	5
1	Naprawa uszkodzonych mebli					
	Wykonanie nowych mebli					
	Naprawa wyposażenia drewnianych elementów					
	Docinanie i wstawianie drzwi i okien drewn.					
	Wymiana elementów drewnianych					
	Szlifowanie drewna					
	Cięcie drewna					
	Impregnacja drewna					
	Klejenie drewna					
	Wiercenie w drewnie					

Lp.	Nazwa urządzenia, maszyny, narzędzia obsługiwanego na stanowisku pracy stolarz konserwator	Ocena przez pracodawców stopnia przygotowania absolwenta do obsługi wymienionych maszyn, urządzeń, narzędzi gdzie 1 oznacza najmniej przygotowany, a 5 – najlepiej przygotowany				
		1	2	3	4	5
1	Wiertarka					
3	Piła tarczowa					
4	Ściski stolarskie					
5	Młotek stolarski					
6	Heblarka					
7	Szlifierka					
8	Piła taśmowa					
9	Piła szablata					
10	Heblarka					
11	Młotek tapicerski					
12	Piła ręczna					
13	Piła mechaniczna					
14	Dłuto					
15	Miarki i suwmiarki					
16	Śrubokręt					
17	Listkówka					

Lp.	Efekty końcowe wykonywania pracy na stanowisku pracy stolarz konserwator	Ocena przez pracodawców poziomu zaangażowania pracownika przy wykonywaniu danego efektu pracy		
		Wykonuje pod nadzorem 1	Wykonuje we współpracy z innymi 2	Wykonuje całkowicie samodzielnie 3
1	Drewno docięte pod wymiar			
2	Zaimpregnowane elementy drewniane			
3	Klejone elementy drewniane			
4	Wiercone elementy drewniane			
5	Frezowane elementy drewniane			
6	Naprawa uszkodzonych łózek			
7	Naprawa uszkodzonych drzwi			
8	Wymiana uszkodzonych elem. drewn. elewacji			

Kwalifikacje zawodowe kluczem do sukcesu – wspieramy rozwój kształcenia zawodowego w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym Poznania

Lp.	Wymagania rekrutacyjne dla kandydata na stanowisko pracy pomocnik stolarz konserwator	
1	Poziom wykształcenia	Zasadnicze zawodowe
2	Wykształcenie kierunkowe (specjalizacja)	stolarz
3	Doświadczenie zawodowe	2-5 lat
4	Znajomość języków obcych	n.d
5	Kompetencje personalne i społeczne	Komunikatywność, samodzielność
6	Dodatkowe kwalifikacje	Prawo jazdy (B lub C)
7	Dodatkowe badania (poza podstawowymi)	n.d
8	Inne wymagania (proszę podać jakie?)	brak

Karta stanowiska pracy 5: kierownik stolarni

Lp.	Czynności zawodowe na stanowisku kierownik stolarni	Ocena przez pracodawców poziomu przygotowania absolwenta do wykonywania czynności zawodowych gdzie 1 oznacza najmniej przygotowany, a 5 – najlepiej przygotowany				
		1	2	3	4	5
1	Planowanie pracy stolarni					
2	Wykonywanie średnio skomplikowanych wyrobów z drewna lub tworzyw drzewnych wg projektu					
3	Planowanie rozbudowy infrastruktury stolarni (uzupełnienie narzędziowni, parku maszynowego)					

Lp.	Nazwa urządzenia, maszyny, narzędzia obsługiwanego na stanowisku pracy kierownik stolarni	Ocena przez pracodawców stopnia przygotowania absolwenta do obsługi wymienionych maszyn, urządzeń, narzędzi gdzie 1 oznacza najmniej przygotowany, a 5 – najlepiej przygotowany				
		1	2	3	4	5
1	Pilarka formatowa					
2	Strugarka wyrówniarka					
3	Strugarka grubościowa					
4	Szlifierka taśmowa					
5	Wyrzynarka					
6	Pistolet natryskowy					

Lp.	Efekty końcowe wykonywania pracy na stanowisku pracy kierownik stolarni	Ocena przez pracodawców poziomu zaangażowania pracownika przy wykonywaniu danego efektu pracy		
		Wykonuje pod nadzorem 1	Wykonuje we współpracy z innymi 2	Wykonuje całkowicie samodzielnie 3
1	Próbki z drewna litego do badań laboratoryjnych			
2	Próbki z tworzyw drzewnych do badań laboratoryjnych			
3	Elementy mebli i wyposażenia wnętrza (naprawy)			

Lp.	Wymagania rekrutacyjne dla kandydata na stanowisko pracy pomoc ciastkarska	
1	Poziom wykształcenia	Minimum zawodowe (preferowany technik)
2	Wykształcenie kierunkowe (specjalizacja)	Stolarz /technolog drewna
3	Doświadczenie zawodowe	Minimum 2 lata pracy w stolarni
	Znajomość języków obcych	n.d
	Kompetencje personalne i społeczne	Umiejętność kierowania małym zespołem ludzi, komunikatywność, odpowiedzialność
	Dodatkowe kwalifikacje	Prawo jazdy kat. B
	Dodatkowe badania (poza podstawowymi)	n.d

Kwalifikacje zawodowe kluczem do sukcesu – wspieramy rozwój kształcenia zawodowego w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym Poznania

Część 3. Kompetencje absolwentów szkół zawodowych w ocenie wielkopolskich pracodawców

Kompetencje absolwentów szkół zawodowych zostały przedstawione w formie:

- 1) Profilu umiejętności i kompetencji absolwenta;*
- 2) Wykazu efektów kształcenia (wiedza i umiejętności) właściwych dla kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie;*
- 3) Profilu kompetencji personalnych i społecznych.*

Każdy z elementów składowych profilu kompetencji został poddany ocenie pod kątem jego istotności z punktu widzenia potrzeb pracodawców oraz poziomu przygotowania absolwenta szkoły zawodowej do jego wykonywania.

1. Ocena profilu umiejętności i kompetencji oraz poziomu przygotowania absolwenta do ich wykonywania

Lp.	Profil umiejętności i kompetencji absolwenta	Ocena istotności elementów profilu z punktu widzenia pracodawców				
		Zbędne 1	Mało ważne 2	Istotne 3	Ważne 4	Bardzo ważne 5
		Ocena przez pracodawców poziomu przygotowania absolwenta do wykonywania elementów profilu gdzie 1 oznacza najmniej przygotowany, a 5 – najlepiej przygotowany				
		1	2	3	4	5
1	Rozpoznaje wyroby stolarskie, konstrukcje, połączenia i złącza stolarskie oraz style w meblarstwie				3,8	
				3,16		
2	Rozpoznaje gatunki drewna, tworzywa drzewne i materiały pomocnicze				4,3	
				3,16		
3	Klasyfikuje drewno i materiały drzewne				4,0	
				3,16		
4	Sporządza szkice i rysunki techniczne wykorzystując programy komputerowe				4,0	
				3,3		
5	Przygotowuje materiały, narzędzia i obrabiarki do technologii wytwarzania wyrobów lub napraw				3,6	
				3,0		
6	Prowadzi suszenie materiałów tartych i zabezpiecza je przez impregnację			2,6		
			2,3			
7	Obsługuje i konserwuje urządzenia i obrabiarki przy wytwarzaniu i naprawach wyrobów stolarskich				3,6	
				3,4		
8	Posługuje się przyrządami kontrolno-pomiarowymi				4,5	
				3,3		
9	Stosuje zasady optymalnego wykorzystania materiału przy manipulacji i rozkroju materiałów drzewnych				4,0	
				3,0		
10	Wykonuje obróbkę maszynową elementów wyrobów stolarskich				4,2	
				3,3		
11	Wykonuje wykończenie powierzchni wyrobów stolarskich				4,3	
				3,0		
12	Montuje elementy w podzespoły i gotowe wyroby stolarskie, pakuje je i magazynuje				4,5	
				3,3		
13	Ustala zakres napraw, renowacji i			3,5		

Lp.	Profil umiejętności i kompetencji absolwenta	Ocena istotności elementów profilu z punktu widzenia pracodawców				
		Zbędne 1	Mało ważne 2	Istotne 3	Ważne 4	Bardzo ważne 5
		Ocena przez pracodawców poziomu przygotowania absolwenta do wykonywania elementów profilu gdzie 1 oznacza najmniej przygotowany, a 5 – najlepiej przygotowany				
		1	2	3	4	5
	konserwacji wyrobów stolarskich			3,0		
14	Wykonuje naprawy, renowacje i konserwacje wyrobów stolarskich			3,3		
				3,0		
15	Ocenia jakość obrabianych elementów, wyrobów gotowych oraz napraw wyrobów stolarskich				3,6	
				3,5		
16	Przestrzega przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska oraz wymagań ergonomii					5,0
				3,5		
17	Udziela pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach przy pracy oraz w stanach zagrożenia zdrowia i życia				4,5	
				3,2		
18	Stosuje przepisy prawa dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej, prawa pracy oraz ochrony danych osobowych			3,3		
				2,8		
19	Posługuje się językiem obcym oraz korzysta z obcojęzycznych źródeł informacji			2,6		
				3,0		

2. Ocena efektów kształcenia zawodowego (wiedzy i umiejętności) właściwych dla kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie

Lp.	Efekty kształcenia (wiedza i umiejętności) właściwe dla kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie	Ocena istotności efektu kształcenia z punktu widzenia pracodawców				
		Zbędne 1	Mało ważne 2	Istotne 3	Ważne 4	Bardzo ważne 5
		Ocena przez pracodawców poziomu opanowania efektu kształcenia/wiedzy i umiejętności przez absolwentów szkół zawodowych gdzie 1 oznacza najmniej przygotowany, a 5 – najlepiej przygotowany				
		1	2	3	4	5
Efekty kształcenia (wybrane) stanowiące podbudowę do kształcenia w zawodzie PKZ(AU.g)						
1	Rozpoznaje gatunki drewna, materiały drzewne i tworzywa drzewne			3,2	4,2	
2	Rozpoznaje wady drewna oraz określa przyczyny ich powstawania			3,2	3,8	
3	Rozróżnia rodzaje uszkodzeń materiałów		2,3	3,3		
4	Sporządza szkice i rysunki techniczne			3,0	4,2	
5	Posługuje się instrukcjami obsługi maszyn i urządzeń			3,2	4,0	
6	Posługuje się terminologią stosowaną w przemyśle drzewnym			3,2	3,6	
7	Stosuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań			3,0	4,0	
KWALIFIKACJA AU.15. Wytwarzanie wyrobów stolarskich						
Grupa efektów kształcenia: Wykonywanie wyrobów z drewna i tworzyw drzewnych						
8	Dokonuje klasyfikacji drewna i materiałów drzewnych			3,5		
				3,2		
9	Posługuje się dokumentacją konstrukcyjną i technologiczną			3,5		
				3,3		
10	Dobiera technologię wytwarzania wyrobów stolarskich				3,8	
				3,5		
11	Przygotowuje materiały podstawowe i pomocnicze do wykonania wyrobów z drewna i tworzyw drzewnych				3,6	
				3,0		
12	Dobiera sposoby obróbki drewna i tworzyw drzewnych				3,8	
				3,2		

Kwalifikacje zawodowe kluczem do sukcesu – wspieramy rozwój kształcenia zawodowego w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym Poznania

Lp.	Efekty kształcenia (wiedza i umiejętności) właściwe dla kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie	Ocena istotności efektu kształcenia z punktu widzenia pracodawców				
		Zbędne 1	Mało ważne 2	Istotne 3	Ważne 4	Bardzo ważne 5
		Ocena przez pracodawców poziomu opanowania efektu kształcenia/wiedzy i umiejętności przez absolwentów szkół zawodowych gdzie 1 oznacza najmniej przygotowany, a 5 – najlepiej przygotowany				
		1	2	3	4	5
13	Dobiera narzędzia, maszyny i urządzenia do wykonania obróbki drewna i tworzyw drzewnych				4,0	
				3,3		
14	Obsługuje maszyny i urządzenia stosowane w stolarstwie				4,16	
				3,3		
15	Wykonuje ręczną i maszynową obróbkę drewna i tworzyw drzewnych				4,3	
				3,5		
16	Posługuje się przyrządami pomiarowymi i sprawdzianami				4,16	
				3,3		
17	Wykonuje hydrotermiczną i plastyczną obróbkę drewna			3,3		
				2,8		
18	Wykonuje elementy konstrukcyjne oraz ich połączenia				4,0	
				3,3		
19	Stosuje techniki wykańczania powierzchni drewna, tworzyw drzewnych i gotowych wyrobów z drewna				4,0	
				3,5		
20	Wykonuje klejenie i oklejanie drewna i materiałów drzewnych				3,8	
				3,4		
21	Stosuje systemy montażu i okuwania wyrobów stolarskich				4,16	
					3,8	
22	Wykonuje konserwację narzędzi, maszyn i urządzeń stosowanych do wykonywania wyrobów z drewna i tworzyw drzewnych				3,6	
				2,8		
23	Ocena jakość wykonania wyrobów stolarskich				3,6	
				3,0		
24	Wykonuje prace związane z pakowaniem, magazynowaniem oraz transportem elementów, podzespołów i wyrobów gotowych			3,3		
				3,0		
Grupa efektów kształcenia: Wykonywanie napraw, renowacji i konserwacji wyrobów stolarskich						
25	Identyfikuje typy konstrukcji oraz style stosowane w meblarstwie				3,6	
				3,0		

Kwalifikacje zawodowe kluczem do sukcesu – wspieramy rozwój kształcenia zawodowego w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym Poznania

Lp.	Efekty kształcenia (wiedza i umiejętności) właściwe dla kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie	Ocena istotności efektu kształcenia z punktu widzenia pracodawców				
		Zbędne 1	Mało ważne 2	Istotne 3	Ważne 4	Bardzo ważne 5
		Ocena przez pracodawców poziomu opanowania efektu kształcenia/wiedzy i umiejętności przez absolwentów szkół zawodowych gdzie 1 oznacza najmniej przygotowany, a 5 – najlepiej przygotowany				
		1	2	3	4	5
26	Rozpoznaje wady oraz uszkodzenia materiałów i wyrobów stolarskich				4,4	
					4,1	
27	Ustala przyczyny uszkodzeń wyrobów oraz określa sposób ich naprawy, renowacji lub konserwacji				3,8	
				3,3		
28	Kwalifikuje wyroby stolarskie do naprawy i renowacji			3,0		
				2,8		
29	Ustala zakres napraw, renowacji i konserwacji wyrobów stolarskich			3,16		
				2,8		
30	Dobiera techniki, materiały i narzędzia do wykonania naprawy, renowacji i konserwacji wyrobów stolarskich			3,0		
				2,8		
31	Wykonuje naprawę, renowację i konserwację wyrobów stolarskich zgodnie z zapotrzebowaniem i wymaganiami klientów			3,2		
			2,3			
32	Ocena jakość wykonania naprawy, renowacji lub konserwacji wyrobów stolarskich			2,8		
				2,8		

3. Ocena kompetencji personalnych i społecznych oraz poziomu ich opanowania przez absolwentów szkół zawodowych

Lp.	Kompetencje personalne i społeczne	Ocena istotności kompetencji personalnych i społecznych z punktu widzenia pracodawców				
		Zbędne 1	Mało ważne 2	Istotne 3	Ważne 4	Bardzo ważne 5
		Ocena przez pracodawców poziomu nabytych przez absolwenta kompetencji personalnych i społecznych gdzie 1 oznacza najmniej przygotowany, a 5 – najlepiej przygotowany				
		1	2	3	4	5
1	Przestrzeganie zasad kultury i etyki				4,2	
				3,5		
2	Kreatywność i konsekwencja w realizacji zadań				4,3	
				3,2		
3	Planowanie działania i zarządzanie czasem				3,8	
				2,8		
4	Przewidywanie skutków podejmowanych działań				4,2	
				2,6		
5	Ponoszenie odpowiedzialności za podejmowane działania				4,2	
				3,0		
6	Otwartość na zmiany				4,0	
				3,3		
7	Stosowanie technik radzenia sobie ze stresem			3,5		
				3,5		
8	Aktualizacja wiedzy i doskonalenie umiejętności zawodowych				4,3	
				3,2		
9	Przestrzeganie tajemnicy zawodowej				3,5	
				3,2		
10	Negocjowanie warunków porozumień			2,8		
				3,2		
11	Komunikatywność			3,5		
					3,6	
12	Stosowanie metod i technik rozwiązywania problemów			3,0		
				3,3		
13	Współpraca w zespole				4,2	
					4,0	

Źródła

1. Internetowe narzędzie doradztwa zawodowego w szkole: www.mapakarier.org, dostęp: 22.08.2018.
2. Krajowy standard kwalifikacji zawodowych dla zawodu stolarz mebli artystycznych: ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl/STANDARDY%20KOMPETENCJI%20ZAWODOWYCH/25_2_752204_renowator_mebli_artystycznych.pdf, dostęp 20.08.2018.
3. Opisy zawodu z MRPiPS (dla zawodów, które występują również w KZIS dla rynku pracy): <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow/>, dostęp: 20.08.2018.
4. Podstawa programowa w zawodzie stolarz: https://www.ore.edu.pl/wp-content/uploads/ksztalcenie_zawodowe/zawody2-3/Stolarz-752205.pdf, dostęp: 16.10.2017.
5. Serwis Barometr Zawodów: <https://barometrzawodow.pl/>, dostęp: 22.08.2018.
6. Serwis Centralnej Komisji Egzaminacyjnej <https://cke.gov.pl/egzamin-zawodowy/egzamin-zawodowy-formula-2017/>, dostęp: 22.08.2018.
7. Serwis Ośrodka Rozwoju Edukacji: <https://www.ore.edu.pl/>, dostęp 22.08.2018.
8. Serwis Wielkopolskiej Izby Rzemieślniczej w Poznaniu: <http://www.irpoznan.com.pl>, dostęp 22.08.2018
9. Suplement do dyplomu w zawodzie stolarz: <http://europass.org.pl/nowy-egzamin-zawodowy/>, dostęp: 22.08.2018.
10. Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl/>, dostęp 22.08.2018.

Akty prawne:

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. 2017 poz. 860).
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dziennik Ustaw 2017 r. poz.703).
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. 2017 r. poz. 622).
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 stycznia 2017 r. w sprawie egzaminu czeladniczego, egzaminu mistrzowskiego oraz egzaminu sprawdzającego, przeprowadzanych przez komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych (Dz. U. 2017 poz. 89).

Zdjęcia na stronie tytułowej zaczerpnięto z bazy darmowej grafiki PIXABAY, z wykorzystaniem zasobów udostępnianych na licencji Creative Commons CC0
<https://pixabay.com/pl>